

אלדה גרין

מאנגלית: שולמית הלוי

ידיים

ו"א בוטרו, הסורגת, 1879

כשנישאתי, חמותי תהתה והלינה בלי סוף: "ידייך כה קטנות וענוגות!" היא נהגה אף להציג את הכפפות שלי מימי טרם נישואי לכל השכונה. "הביטו בכפפות אלה! הן כשל בובה. איך תצלחנה ידיים כאלה לעבודה?" השכנות אכן בחנו את הכפפות שלי, נאנחות ומצחקות.

אל דאגה, הן הפיסו את דעתה של חמותי, מאידך כלתך היא יפהפייה.

יופי! למי אכפת מיופי! הזדקקה חמותי, אנחנו צריכים ידיים עובדות. החצר שחינו בה היתה גדולה, לפני הבתים היו ספות. מתחילת האביב ועד אחרית הסתיו היו הנשים נוהגות לבשל שם, לרחוץ ולסרוק את הצמר, לתפור לעצמן שמיכות, להטליא וכל אשר היה להן לעשות, הכל נעשה לעיני כולם. תמיד מצאו הן תירוץ לבוא לספה שלנו ולהביט בי עובדת לצד חמותי, חותכת תפוחי אדמה או קוצצת עלי ירק.

"או אלי," הן נאנחו, "ידיים כה יפות, הן נראות כמעט מלאכותיות, יהיה זה חבל לגרום להן נזק."

"עבודה מעולם לא הזיקה לאיש," היתה חמותי נוזפת בהן. פעם הביאה אשה כורדית יוגורט לחצרנו. היא לא היתה יפה. גבותיה היו עבותות וידיה קשות וסדוקות.

"ורדוך," אמר דוד פטרוס, אחיה של חמותי. "לו היו לה ידיים כידי כלתך, היתה עושה את מלאכתה ברגע."

חמותי נותרה שקטה ולא השיבה לכאן או לשם. דוד פטרוס מן הסתם חמד לצון, אבל אני לא התאפקתי ובכיתי בביתן העץ זמן רב.

חלפה שנה ונולד לי בן. פעם ישבנו לאכול סביב לשולחן. חמותי שמה ריוול עם חצילים מטוגנים על צלחתי. אכלתי הכל ורציתי עוד, אבל התביישתי. לבסוף אורתי אומץ והצבעתי במזלג שלי לעבר הריוול שעמד באמצע השולחן.

"מרלו?" הכריזה חמותי. נבוכה הסירותי ידי. כולם הביטו בי בתדהמה, ואז בחמותי. הסמקתי מאוד.

"מרלו," פסקה חמותי, בנחת, אבל גם בהתרגשות מסוימת. "ידייך נראות גדולות יותר."

עיני כולם היו נעוצות בידי. "אכן כן" אמר חמי במין חדווה. "הן נראות גדולות בהרבה. הלא כן, ורדוך?"

חמותי נעמדה, הלכה לארון ושבה עם הכפפות המפורסמות שלי.

"בואי, נסי אותן," אמרה. ידי השמאלית בקושי נכנסה לכפפה, ואילו זו הימנית... התחרה העדינה נמתחה ונקרעה.

"אני נשבעת בפיסת לחם זו", הכריזה חמותי כמנצחת, "הן אכן גדלו!"

חמי טפח על כתפי בשמחה. "זאת האמת, בלי עין הרע, הנרים כוסית לכבוד האירוע, ורדוך?"

הוא ירד למרתף בצעדים חסונים ועלה עם בקבוק יין אדום.

"לחיי כלתי, שיהיו לה סוף סוף ידיים לעניין," אמר, מרים את כוסו.

השקנו את כוסותינו ושתינו. הרגשתי טוב.

הזמן חלף. שוב איננו גרים באותה חצר, אנחנו גרים בבית חדש בן ארבע קומות.

יש לנו ארבעה ילדים, וכמה נכדים. אני שומרת על כפפות ה"בובה" שלי

כמזכרת שגרמה צער כה רב לחמותי, ושעשעה את שכנותי. ידי נעשו קשות, המפרקים התנפחו. קרמים ומניקור נעשו חסרי תועלת...

"הן נעשו ידי פועלת," נזפה בי אמי הזקנה פעם. "לפחות שימי קצת גליצרין עליהן."

אבל אני מרוצה מידי, גם אם לעתים אני נאלצת להסתיר אותן מעיני זרים. מה הייתי עושה בלעדיהן במשפחה גדולה?

כל בוקר אני מתכננת את משימות ידי על נייר. בסיימי משימה אחת, אני פונה לבאה אחריה, מה עוד לעשות? ואז מה, ומה הלאה? עוד משהו?

לעתים בעודי מנקה את הרצפה או מאבקת את הרהיטים אני נעמדת את מול תצלום פניה של חמותי, אשר כבר איננה בין החיים, ומראה לה את ידי.

"הביטי," אני אומרת בנחת, "הרואה את למה נהפכו ידי? עכשיו הן ידי אשה עובדת! אבל את, כה שמרנית, ארוגה כל כך בשלמות ממסורות, וגם בעלת אמצעים, לא מצאת לנכון לשים טבעת על אצבעה של כלתך הצעירה, אף לא טבעת פשוטה. שמא תחשביני ראויה לטבעת עכשיו?"

חמותי שותקת, המונולוג שלי אורך כמה דקות. המאבק בידי, אני עוברת משידה לפטיפון, ומשם למדפי הספרים, שוכחת את העלבונות הנשיים, הטיפוסיים. הקטנים ידרשו זמן רב להחלים, ממש כמו הפצעים הגדולים והעמוקים...

"מהר יותר, מהר יותר!" אני מצווה על ידי. ואז אני מחמיאה להן: "יפה מאוד!"

הרי מישו צריך להחמיא להן, סוף סוף.

❖

תרגם מארמנית לאנגלית: ארטצבי באכקיניאן; סיפור זה תורגם ללשונות רבות, ורואה אור בימים אלה בספר:

The Hands: an Armenian Story in 35 Languages
אלדה גרין (גריגוריאן) - כותבת ארמנית, נולדה ב־1928 בעיר טביליסי שבגאורגיה, פסיכולוגית ומומחית לחוקה. פרסמה שמונה קובצי סיפורים קצרים.